

УДК 37.015.311(091)(73)+159.923.2
 DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/28.208664>

Олена КОЗЬМЕНКО,
 orcid.org/0000-0002-7063-2324
 кандидат педагогічних наук, доцент,
 доцент кафедри іноземних мов та професійної комунікації
 Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
 (Северодонецьк, Луганська область, Україна) olena_kozmenko@ukr.net

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ УСПІШНОЇ ЛЮДИНИ В США

У статті висвітлюється питання підготовки успішної людини в закладах вищої освіти США, починаючи з колоніального періоду. Система американської вищої освіти почала формуватися у XVII столітті й зазнала значних змін упродовж історії створення держави. Проблема успіху спочатку не викликала зацікавленості освітян, оскільки показником ефективності роботи ЗВО вважалася кількість вступників.

Історичні події, створення нових законів поступово розширили доступ до вищої освіти, й потік абітурієнтів значно збільшився. Перед закладами постало питання утримання студентів і своєчасного завершення їхнього навчання. Оскільки вища освіта набувала все більшого значення для суспільства, уряди створювали законодавчу основу для ефективної роботи ЗВО, впроваджували нові ініціативи й реформи.

У статті надається ретроспективний аналіз основних законів, які вплинули на систему вищої освіти США. Починаючи з 1940-х років, держава інтенсивно почала впроваджувати акти, які підтримували розвиток освіти. Реформи викликали дискусії й потребували наукового підґрунтя. З 1970-х років з'являються дослідження, присвячені успіху студентів. Науковці розробляли окремі питання успішності, пов'язуючи її з такими показниками як утримання, виснаження, наполегливість, ступінь залученості до освітнього процесу та участі в житті університету.

Наприкінці 1980-х років рівень освіти значно погіршився, а занепокоєність якістю надання освітніх послуг спонукала американський уряд до суттєвої фінансової підтримки ЗВО. Кінець XX – початок XXI століття продемонстрував багато теоретичних і емпіричних досліджень, які стали основою для створення теорії студентського успіху. З того часу наукові розробки щодо успіху студентів все більше привертають увагу освітян і спонукають до подальших розвідок.

В сучасну епоху здобуття вищої освіти постійно набуває значущості, тому у вищій школі постає питання організації такого освітнього процесу, який враховує сучасні характеристики студентів і сприяє їхньому успіху.

Ключові слова: успіх студентів, чинники успішності, США, історія вищої освіти, реформи освітнього процесу, закони про освіту.

Olena KOZMENKO,
 orcid.org/0000-0002-7063-2324
 Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
 Associate Professor at the Department of Foreign Languages and Professional Communication
 of Volodymyr Dahl East Ukrainian National University
 (Severodonetsk, Luhansk region, Ukraine) olena_kozmenko@ukr.net

HISTORICAL ASPECTS OF SUCCESSFUL PERSON'S TRAINING IN THE USA

The issue of training a successful person in US higher education institutions is the main topic of this article. After reviewing historical antecedents, this article describes the beginnings of concern with student success in American higher education and its changes over time through the present. In the early history of American higher education in the seventeenth century, student demand for higher education was low as were aspirations for earning degrees.

As a result of a lack of student interest in higher education and in earning a postsecondary degree, student success was unimportant until the last few decades of the XX century. History changes, the creation of new laws have gradually expanded access to higher education and the flow of students has increased significantly. As higher education has become increasingly important to society, governments have created a legislative framework for the effective functioning of the HEA, and introduced new initiatives and reforms.

The article provides a retrospective analysis of major laws that affect the US higher education system. Since the 1940s, the state has been intensively implementing acts that support the development of education. The reforms provoked debate and needed a scientific basis. Since the 1970s, studies have emerged on student success. Scholars have developed specific issues of success, focused on enrollment, retaining, persistence, attrition and engagement of more diverse range of students.

However, in the late 1980s, education levels declined significantly and concerns about the quality of educational services prompted the US government to provide financial support to institutions. The end of the XX – early XXI century demonstrated many theoretical and empirical studies that formed the basis for the creation of student success theories.

Since then, scientific developments on student success have increasingly attracted the attention of educators and enhanced further research. In the modern era, the higher education is constantly gaining importance, so in higher education the question arises of organizing such an educational process that tailor success to fit the specific needs of its students and the context of that particular institutional environment.

Key words: *student success, success factors, US higher education, history of higher education, educational process reforming, education laws.*

Постановка проблеми. Американські заклади вищої освіти функціонують понад 300 років. Вони завжди вирізнялися високою якістю надання освітніх послуг. Протягом своєї історії вища освіта США зазнавала змін у джерелах фінансування, місіях ЗВО, освітніх програмах, чисельності й характеристиках студентського контингенту тощо. Історія вищої освіти США, яка починається з 1600-х років, демонструє чітку диференціацію цілей і цінностей ЗВО в різні етапи їх розвитку і становлення. До початку ХХ століття освітян майже не турбували питання успіху студентів, але в останні 30 років успіх став загальною проблемою закладів вищої освіти, яка сприяла розвитку практичних і теоретичних досліджень.

Як стверджують Р. Стайлс і співавтори (2018), «успіх студентів набуває все більшого значення. Незважаючи на те, що рівень наполегливості та успішності є важливими та легко вимірюваними результатами для коледжів та університетів, ця статистика, безперечно, пов'язана з місією та ресурсами закладів вищої освіти, демографією студентського контингенту, життєвими обставинами та мотивацією як студентів, так і викладачів» (Stiles et al, 2018).

Аналіз досліджень. Питання, пов'язані з історією вищої освіти США, досліджували науковці Дж. Бергер, Дж. Бланко Рамірез, Н. Кантор, С. Лайонз, Б. МакФарлен, А. Сейдман, Дж. Телін та інші. Різні аспекти успіху студентів представлені в роботах О. Астіна, Дж. МакНілі, Л. Редік, В. Тінто, М. Поарча, Д. Саммерскілла, Л. Хагердон та інших.

Мета статті – охарактеризувати історичні етапи розвитку підготовки успішної людини в системі вищої освіти США.

Виклад основного матеріалу. Історія підготовки успішної людини в Сполучених штатах Америки тісно пов'язана з історичними подіями становлення цієї держави. В колоніальний період було засновано низку коледжів, які відображали різноманітні релігійні уподобання мешканців країни. Спочатку вони були створені як коледжі з гуманітарних мистецтв і пропонували курс із богослов'я, але не присвоювали ступенів із теології. Потім ці коледжі стали університетами так званої «Ліги плюща».

В той час багато молодих чоловіків, які вступали до цих установ, використовували їх як майданчик для формування своїх лідерських навичок, але насправді не закінчували ці заклади. Ймовірно, цей факт вплинув на сприйняття цих закладів як елітних, вони надавали стипендії тим, хто не мав достатнього доходу. Навчатися в цих коледжах могли дозволити собі лише ті, хто мав час на навчання, оскільки не був зайнятий у сімейному бізнесі (Thelin, 2004).

З кінця ХVІІІ і до початку ХІХ ст. вища освіта не була популярною, а відвідування ЗВО було незначним, тому вважається, що в цей період заклади вищої освіти були здебільшого невеликими, дійсно елітарними та доступними лише для фінансово спроможних осіб (Berger et al, 2012). В цей період питання успіху студентів не поставало, оскільки здобувачі демонстрували наполегливість, і рейтингові показники завершення були досить високими.

Перші декади ХІХ століття призвели до розширення системи вищої освіти, визначення цілей університетського навчання й появи конфесійних коледжів, до яких охоче вступали американці. Поступово жінки отримали право на вищу освіту. В другій половині ХІХ століття завдяки змінам у національній політиці кількість студентів, які вступали до закладів вищої освіти, почала зростати. Відтоді як у 1862 році було прийнято закон Морілла (Morrill Act), який розпочав впровадження державної допомоги системі освіти завдяки наданню гранту на землю, можливість університетів і коледжів надавати освітні послуги значно розширилася.

Система університетських грантів була створена для збереження, заохочення та просування сільського господарства, в якому працювало більше половини населення країни. Програма надання земельних грантів надавала певні ділянки федеральної землі для кожного штату. Виручені від продажу цієї землі кошти були внесені у фонд, який забезпечував підтримку коледжів у кожному штаті. Цей грант надав можливість заснувати ЗВО в кожному штаті для навчання населення тим професіям, які були актуальними в той час.

Другий закон Морілла (Morrill Act.) в 1890 році надав грантове фінансування тим ЗВО, які навчали

темношкіре населення й не отримували пільги до того часу. Метою уряду було зробити освіту доступною для людей всіх кольорів і соціальних класів. Обидва закони змінили обличчя освіти, дозволили розвинути економіку країни та надали надію на те, що на фінансування освіти завжди знайдуться гроші (Cantor, 2009). В цей період деякі університети заради підвищення успішності почали вводити певні критерії вступу до закладу й у такий спосіб виступати в ролі елітарних, приваблюючи кращих студентів зі всієї країни (Berger et al, 2012).

Значущість вищої освіти зростала, оскільки вона надавала широкі можливості отримати високооплачувану роботу. На початку ХХ століття чисельність, різноманіття ЗВО, а також студентського контингенту значно змінюються. У зв'язку з цим, перед закладами поставало питання утримання й успіху студентів, яке на той час зацікавило дослідників. У 1938 році на замовлення Міністерства внутрішніх справ США та Управління освіти Дж. МакНілі було опубліковано результати дослідження, в якому взяли участь 60 закладів зі всієї країни.

Автор дослідив питання відрухування зі ЗВО й вивчив чинники, які викликають у студента бажання залишити навчання. Визначивши ступінь виснаження, середню кількість років, які студент витрачає на отримання вищої освіти, найважчі моменти в академічному навчанні, науковець дійшов висновку, що, крім цих чинників, на утримання студента впливали розмір ЗВО, стать, вік студента, місце та тип помешкання, участь у позанавчальних заходах і наявність роботи за сумісництвом.

Значущість цієї роботи також полягає у визначенні причин відрухування із ЗВО (академічна неуспішність, фінансові труднощі, хвороби та смерть, відсутність інтересу, сімейні обставини тощо) (McNeely, 1937). Робота Дж. МакНілі, безумовно, була провісником більш комплексних досліджень, які почали проводити через 30 років, однак наслідки Великої депресії та наслідки Другої світової війни відвернули ресурси та інтереси нації від вищої освіти в наступні десять років.

Лише з кінця Другої світової війни вища освіта в США вступила до «золотого віку», що здебільшого пояснюється законом 1944 року G.I. Bill (Servicemen's Readjustment Act of 1944). Згідно з цим законом із червня 1944 до 1956 року багато ветеранів Другої світової війни мали можливість отримати вищу освіту, скориставшись пільгами на навчання. Це суттєво підвищило загальний рівень освіти населення, сприяло збереженню людських ресурсів США та економічному зростанню країни (Thelin, 2004).

Кількість абітурієнтів була вражаючою, державні заклади вищої освіти не мали змоги задовольнити всіх бажаючих і запросили приватні ЗВО розподілити таке навантаження. Уряд заради збереження конкурентоспроможності США на світовому ринку запропонував університетам збільшити кількість випускників із математичних і природничих факультетів.

Розповсюдження демократичних цінностей в американському суспільстві, зокрема Рух за громадянські права (Civil Rights movement), який виступав за рівність можливостей для всіх громадян, сприяв розповсюдженню вищої освіти і зміні в характеристиках студентів. На початку 1960-х років увагу педагогів було зосереджено на дослідженні індивідуальних характеристик, пов'язаних з академічною неуспішністю. Пізніше науковці докладали певних зусиль для розуміння ролі афективних характеристик і соціального контексту в успіху студентів.

Отже, у 60-х роках ХХ століття з'явилася низка досліджень, присвячених особливостям студентів. Наприклад, у 1962 році Дж. Саммерскілл виступав за багатоаспектність поняття «виснаження» (attrition), (компоненту визначення успіху), припускаючи, що внутрішні фактори (психологічні, сімейні, фінансові) та зовнішні фактори, які стосуються закладу освіти, є складно спорідненими, тобто їх не слід вважати взаємовиключними (Berger et al, 2012).

Це дослідження стало вкрай важливим, оскільки надихнуло інших науковців на подальші розвідки цього питання. Проблема успішності студентів, ефективності навчання, конкурентоспроможності випускників на світовому рівні спонукала законодавців США створити Закон про вищу освіту (Higher Education Act (HEA) в 1965 році. Наслідками введення в дію цього закону стало збільшення федерального фінансування університетів, надання стипендій, можливостей отримання студентами позики з низькими відсотками та заснування Національного викладацького корпусу (the National Teacher Corps).

Програми, які передбачав цей закон, надавали фінансову допомогу, соціальну підтримку тим учням, яким було важко закінчити середню школу та досягти успіху у ЗВО (White, Sakiestewa & Shelley, 1998). Незважаючи на те, що дослідження успіху проводилися в складі окремих навчальних закладів, занадто мало уваги було надано вивченню взаємодії характеристик студентів і кампусів, також у цей період не було реальної спроби систематично й колективно набувати знання про такі аспекти успіху як виснаження та утримання студентів (Berger et al, 2012).

На той час успішним вважався студент, який вчасно вступив до ЗВО та закінчив його в зазначені терміни. Починаючи з 1970-х років, педагогічну спільноту все більше почали турбувати такі проблеми успіху студентів як показники утримання, виснаження, наполегливості, залученості та участі в житті університету. Вважається, що утримання студентів є важливим елементом визначення того, як заклад виконує свою місію.

В 1975 році відомий дослідник О. Астін (США) написав одну з перших великих робіт із цього питання на тему: «Запобігання відрахування студентів з закладу вищої освіти», окресливши в такий спосіб одну із нагальних проблем вищої освіти – утримання студентів на навчанні до випуску із ЗВО. Автор вказував на той факт, що є дві головні групи чинників успіху: індивідуальні й зовнішні. Індивідуальні включали попередню академічну підготовку, сімейне походження, мотивацію до навчання, академічні навички, очікування щодо закладу навчання, вік та сімейний стан. Зовнішні фактори – це умови проживання, працевлаштування під час навчання, академічне оточення й соціально-побутові умови кампусу (Berger et al, 2012).

О. Астін також був одним із перших дослідників, який довів зв'язок між освітою батьків студента та рівнем його виснаження під час навчання. Дослідження довело, що досвід навчання батьків у закладі вищої освіти безпосередньо впливає на наполегливість студента в здобутті вищої освіти, а відсутність вищої освіти в батьків знижує рівень наполегливості студента щодо закінчення ЗВО.

Науковець показав вплив позитивної адаптації та інтеграції до коледжу на довгостроковий успіх студента й закінчення навчання. Спроможність закладу втримати студентський контингент безпосередньо залежить від наполегливості в питанні врахування особливих характеристик студентів і створення умов для забезпечення їхніх потреб.

Протягом наступних років якість освіти поступово знижувалася. В 1985 році дослідження показали, що середній бал досягнень школярів за стандартними тестами був нижчим, ніж на 26 років раніше (Rock, 1985). Така ж сама ситуація склалася й у вищій освіті. Американські науковці Дж. Бін і Б. Мецнер (1985) вважали, що інші дослідники занадто зосереджені на соціальних чинниках, дослідження яких не сприяє утриманню студентів. Їхня власна модель чинників успіху наполягала на тому факті, що студенти були замало інтегровані в навчальне середовище.

За припущенням науковців, студенти залишали навчання з причин, які можна розподілити

за чотирма критеріями: а) академічні, б) сімейні обставини, в) психологічні, г) зовнішні. Останній критерій був домінуючим у рішенні студентів залишити навчання (Berger et al, 2012).

Отже, в 1980-х рівень академічної підготовки випускників погіршився через те, що школи знизили свої стандарти: обсяги домашніх завдань зменшилися; рівень складності предметів було спрощено; оцінювання стало більш лояльним; менше учнів обирали просунутий рівень вивчення математики та природничих наук (Rock, 1985).

Середня освіта потребувала реформування, оскільки вона вважалася найслабшою ланкою в навчальному ланцюжку, який з'єднував середню школу та заклади вищої освіти. «Якість та ефективність американської освіти вкотре стали нагальною національною проблемою» (Rock, 1985: 16). Низький рівень загальноосвітньої підготовки студентів, відсутність необхідних навичок навчання, зміна характеристик студентів й інші проблеми поступово призвели до того, що заклади вищої освіти стикнулися з питанням ефективності навчання і визначення успіху студентів.

Значні розробки цього питання належать В. Тінто, який є автором теорії студентського успіху. Дослідження В. Тінто (1987 року) показало, що інтеграція до соціальних та академічних спільнот коледжу є найважливішим фактором утримання студентів. Дослідник вважав, що це передбачає три етапи: 1) відокремлення від минулих спільнот, 2) перехід між громадами, 3) включення в громади ЗВО (Berger et al, 2012).

Науковці докладно вивчали теорію В. Тінто з різних аспектів (психологічні, екологічні, економічні та організаційні) та значно просунули теоретичні розробки питання успіху. До кінця 1980-х років з'явилися нові моделі й теорії щодо успіху студентів, було проведено значну кількість емпіричних досліджень, які стали основою для подальшої розробки та інтеграції теорій, які синтезували різні концепції.

На початку 1990-х років проблема успіху студентів набула особливої актуальності. Дослідження Міністерства освіти США показало, що приблизно 40% випускників середніх шкіл 1992 року, вступивши до закладів вищої освіти, не закінчили їх або перевелися до іншого закладу й завершили освіту через 8 років (Adelman, 2006). У зв'язку з цим у 1991 році було запропоновано нову стратегію освіти «Америка-2000» (America 2000: An Education Strategy), яка визначала шість національних цілей в галузі освіти.

Цілі стосувалися підвищення якості середньої освіти: підготовка до навчання в школі, зростання

рівня закінчення школи до 90%; введення тестування знань під час переходу з одного ступеня навчання до іншого та фінального загальнонаціонального оцінювання (4, 8 та 12 класи), акцент на розвиток навичок критичного мислення, готовності до відповідального громадянства, майбутнього навчання в ЗВО та продуктивної зайнятості в економіці країни; посилення вивчення математики та природничих наук; подолання неграмотності серед дорослого населення; звільнення школи від наркотиків і насильства, створення сприятливого для навчання середовища (Alexander, 1991: 1).

В 1993 році цей документ було доповнено новим законом «Цілі 2000: Закон про американську освіту» (Goals 2000: Educate America Act), який сприяв удосконаленню освіти як національного пріоритету на місцевому та державному рівнях. В цьому законі з'явилися нові цілі щодо удосконалення професійного зростання викладачів і створення партнерства між школою й батьками (U.S. Department of Education, 1994: 3).

Переваги закону «Цілі-2000» щодо реформування вищої освіти полягали в удосконаленні знань студентів для заохочення до навчання протягом усього життя, підготовці кваліфікованої робочої сили, збільшенні контингенту коледжів, покращенні якості життя та сприянні розвитку залученості громадян до життя суспільства (U.S. Department of Education, 1994: 3). Зусилля науковців в цей період були спрямовані на розробку окремих аспектів успіху. Визнання того, що успіх залежить не тільки від стратегій утримання студентів сформувався наприкінці 1990-х.

Все більше й більше науковців і практиків почали розуміти, що хоча утримання і є важливою концепцією для багатьох студентів і для самих ЗВО, але багато студентів заради здобуття вищої освіти змінюють місце навчання, шукаючи для себе кращий варіант. В цей період виникло поняття «наполегливість» (persistence). Все частіше успішність студентів визнавалася як здатність наполегливо здобувати вищу освіту в одному або декількох коледжах (Berger et al, 2012).

Восьмого січня 2002 року було підписано новий закон «Жодної невстигаючої дитини» (The No Child Left Behind Act (NCLB), який додав новий аспект до реформ освіти й акцентував увагу освітян на навчанні тих груп населення, які довгий час перебували поза увагою педагогів (іммігранти, люди з особливими потребами, з низьким соціально-економічним статусом та ін.) Закон NCLB вимагав забезпечення рівних можливостей для якісної освіти всіх американських

громадян. (Klein, 2015). Як наслідок реформування у 2005 році відбувся Національний саміт із питань освіти. Саміт сприяв об'єднанню зусиль освітян та представників бізнесу щодо встановлення загальних основних державних стандартів навчання (Common Core State Standards (CCSS), які відображали знання та вміння, які ЗВО та роботодавці очікують від випускників середньої школи. Реформи показали певний прогрес освіти й підтримку громадськості щодо зусилля з підготовки студентів до навчання та кар'єри (Achieve, 2012). У 2007 році відбувся Національний Симпозіум із питань успіху студентів, де було зазначено, що «протягом останнього пів століття вища освіта є основним двигуном, що сприяє економічній конкурентоспроможності США. Але в той час, коли вища освіта останнім часом усе більше надає можливостей для громадян і суспільства досягти успіху, показники якості вищої освіти свідчать про ризик втратити історичну перевагу Америки в питанні підготовки кваліфікованих фахівців в умовах зростаючого потенціалу інших країн». (Ewell & Wellman, 2007). У 2009 році було засновано проєкт «Навивпередки до вершини» (Race to the Top (RTTT), який сприяв освітнім інноваціям та реформуванню. Проєкт надавав можливість та фінансування штатам та місцевим шкільним округам впроваджувати реформи для покращення темпів закінчення школи та якісної підготовки студентів до ЗВО та кар'єри. Згідно з цим проєктом завданням коледжів та університетів було забезпечити доступність вищої освіти та створити умови для успіху студентів (Achieve, 2009). Фінансування проєкту допомогло департаментам освіти штатів застосувати такі інноваційні практики, як визначення критеріїв ефективності викладання, заохочення та нагородження ефективних вчителів на основі даних про успішність учнів, звільнення вчителів, які не мали позитивних результатів викладання, кар'єрне просування й розширення можливостей викладачів долучатися до реформування, як рівні партнери. Метою RTTT було покращити якість викладання заради досягнення успіху учнів та скоротити відстані в досягненнях різних груп студентів. Завдяки цьому проєкту було прискорено введення в дію загальних основних державних стандартів навчання (Common Core State Standards (CCSS), а також було впроваджено чітке визначення готовності до ЗВО та кар'єри, яке розуміють усі зацікавлені сторони. Це чітке визначення кінцевої мети навчання спонукало заклади середньої та вищої освіти узгодити навчальні програми та оцінки. Така стратегія дозволила студентам бути краще підготовленим

до навчання в коледжах та університетах. У нещодавньому дослідженні Комісії з питань вищої освіти (2018) було наголошено на зміні освітньої політики ЗВО заради досягнення успіху студентів, які зараз «відрізняються різноманітністю та доволі гнучким способом отримання освіти» (Higher Learning Commission, 2018). Відмінність сучасних студентів є зарахування до декількох закладів вищої освіти, тобто вони взаємодіють із системою вищої освіти, а не з єдиною установою. «Серед таких складних обставин конкуруючих пріоритетів успішність студентів полягає не тільки в тому щоби залучити їх до навчання та довести до завершення, але здебільшого перепроектувати заклади вищої освіти на надання підтримки студентам у складних життєвих обставинах» (Higher Learning Commission, 2018). Друга декада XXI століття принесла багато нових досліджень щодо успіху студентів, завдяки яким ЗВО почали впроваджувати різноманітні програми підтримки студентів, створювати консультативні пункти надання допомоги, Центри успіху тощо. Підтримка дійсно важлива для студентів, але у той час і у тій формі, яка їм потрібна, оскільки сьгоднішні студенти мають власне бачення успіху. Дослідження свідчать, що, студенти мають декілька цілей які змінюються залежно від обставин. У певні періоди вони

зосереджуються на кар'єрних та/або навчальних досягненнях, включаючи отримання хороших оцінок, здобуття наукового ступеня, досягнення фінансової безпеки та просування в кар'єрі. Але інколи ці цілі змінюються і студенти залишають заклад вищої освіти, або вони можуть почати в одному закладі з певними намірами й перейти до іншого вже з протилежними цілями (Higher Learning Commission, 2018).

Висновки. Отже, підготовка успішної людини в США завжди була пріоритетним напрямком держави. Незважаючи на те, що протягом перших сотень років американської вищої освіти було приділено мало уваги питанням успішності, але останніми роками дослідження успіху студентів розвивається стрімкими темпами. Свідченням цього процесу виступають відповідні законодавчі документи й державні ініціативи, які впровадили необхідні реформи в освіту США. Огляд історії вищої освіти чітко вказує на той факт, що чим більше успішність досліджується, тим більше виникає питань щодо надання допомоги студентам у досягненні успіху. Проте, процес удосконалення організації роботи закладів освіти не припиняється, а підвищений інтерес до успіху студентів сприяє створенню нових наукових розвідок у цьому напрямку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Achieve & The American Diploma Project Network (2012, April). Retrieved from <https://www.achieve.org/adp-network>
2. Adelman, C. (2006). The toolbox revisited: Paths to degree completion from high school through college. Washington, DC: U.S. Department of Education.
3. Alexander, L. (1991). America 2000: An Education Strategy. Retrieved from <https://play.google.com/books/reader?id=9goDIAbmcD8C&hl=ru&pg=GBS.SA2000-PA1>
4. Berger, J. B., Blanco Ramírez, G. & Lyon, S. (2012). Past to present: A historical look at retention. In A. Seidman (Ed.), College Student Retention: Formula for Student Success (pp. 7-34). Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
5. Cantor, N. (2009, Fall). A New Morrill Act: Higher Education Anchors the 'Remaking of America'. The Presidency, 16-17.
6. Closing the Expectations Gap (2009). Achieve. Retrieved from <https://www.achieve.org/publications/closing-expectations-gap-2009>
7. Ewell, P. & Wellman, J. (2007). Enhancing student success in education: Summary report of the NPEC initiative and national symposium on postsecondary student success. Washington, DC: National Postsecondary Education Cooperative.)
8. Higher Learning Commission (2018). Defining Student Success Data Initiative: Recommendations for Changing the Conversation. Retrieved from: <http://download.hlcommission.org/initiatives/StudentSuccessConversation.pdf>
9. Klein, A. (2015, April 10). No Child Left Behind: An Overview. Education Week. Retrieved from <https://www.edweek.org/ew/section/multimedia/no-child-left-behind-overview-definition-summary.html>
10. McNeely, J.H. (1937). College student mortality. U.S. Office of Education, Bulletin 1937, no. 11. Washington, D.C.: U. S. Government Printing Office
11. Rock, D. A. (1985). Factors Associated with Decline of Test Scores of High School Seniors, 1972 to 1980. A Study of Excellence in High School Education: Educational Policies, School Quality, and Student Outcomes. Contractor Report. Princeton, NJ: Educational Testing Service
12. Stiles, R.J., Wilcox, K.A., & Robinson, G.F.W.B. (2018). Key steps for student success and thriving initiatives: Lessons learned and shared, In S. Whalen (Ed.), Proceedings of the 14th National Symposium on Student Retention, Salt Lake City, Utah. (pp. 262-277). Norman, OK: the University of Oklahoma.
13. Thelin, J. R. (2004). A history of American higher education. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press
14. U.S. Department of Education. (1994). Goals 2000: A World-Class Education for Every Child. Washington, D.C.: Department of Education.
15. White, C. J., Sakiestewa, N., & Shelley, C. (1998, Autumn). TRIO: The Unwritten Legacy. Journal of Negro Education, 67(4), 444-454

REFERENCES

1. Achieve & The American Diploma Project Network (2012, April). Retrieved from <https://www.achieve.org/adp-network>
2. Adelman, C. (2006). *The toolbox revisited: Paths to degree completion from high school through college*. Washington, DC: U.S. Department of Education.
3. Alexander, L. (1991). *America 2000: An Education Strategy*. Retrieved from <https://play.google.com/books/reader?id=9goDIAbmcD8C&hl=ru&pg=GBS.SA2000-PA1>
4. Berger, J. B., Blanco Ramírez, G. & Lyon, S. (2012). Past to present: A historical look at retention. In A. Seidman (Ed.), *College Student Retention: Formula for Student Success* (pp. 7-34). Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
5. Cantor, N. (2009, Fall). A New Morrill Act: Higher Education Anchors the 'Remaking of America'. *The Presidency*, 16-17.
6. *Closing the Expectations Gap* (2009). Achieve. Retrieved from <https://www.achieve.org/publications/closing-expectations-gap-2009>
7. Ewell, P. & Wellman, J. (2007). *Enhancing student success in education: Summary report of the NPEC initiative and national symposium on postsecondary student success*. Washington, DC: National Postsecondary Education Cooperative.)
8. Higher Learning Commission (2018). *Defining Student Success Data Initiative: Recommendations for Changing the Conversation*. Retrieved from: <http://download.hlcommission.org/initiatives/StudentSuccessConversation.pdf>
9. Klein, A. (2015, April 10). *No Child Left Behind: An Overview*. Education Week. Retrieved from <https://www.edweek.org/ew/section/multimedia/no-child-left-behind-overview-definition-summary.html>
10. McNeely, J.H. (1937). *College student mortality*. U.S. Office of Education, Bulletin 1937, no. 11. Washington, D.C.: U. S. Government Printing Office
11. Rock, D. A. (1985). *Factors Associated with Decline of Test Scores of High School Seniors, 1972 to 1980. A Study of Excellence in High School Education: Educational Policies, School Quality, and Student Outcomes*. Contractor Report. Princeton, NJ: Educational Testing Service
12. Stiles, R.J., Wilcox, K.A., & Robinson, G.F.W.B. (2018). Key steps for student success and thriving initiatives: Lessons learned and shared, In S. Whalen (Ed.), *Proceedings of the 14th National Symposium on Student Retention*, Salt Lake City, Utah. (pp. 262-277). Norman, OK: the University of Oklahoma.
13. Thelin, J. R. (2004). *A history of American higher education*. Baltimore, MD: The Johns Hopkins University Press
14. U.S. Department of Education. (1994). *Goals 2000: A World-Class Education for Every Child*. Washington, D.C.: Department of Education.
15. White, C. J., Sakiestewa, N., & Shelley, C. (1998, Autumn). TRIO: The Unwritten Legacy. *Journal of Negro Education*, 67(4), 444-454